

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ (ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

Έν Ἑλλάδι Δραχ. 10
Έν τῇ ἀλλοδαπῇ Δραχ. χρυσᾷ 15

Ἀρχετα. ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκάστου
μηνός.

ΑΓΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

Πᾶσα αἰτις ἀφορῶσα εἰς τὸ φύλλον ἀπευθύνεται
Πρὸς τὸν κ. Ἰ. Λαμπροδίνην δικηγόρον
Ὀδὸς Σόλωνος 36

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἀποδίδονται

ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΛΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κύριον ἄρθρον (Συμμαχία στρατοῦ καὶ λαοῦ. Εἰς
τὴν ἀρχὴν καὶ συνίσταται). — Τὸ πρὸς τὸν βασι-
λέα ὑπόμνημα τοῦ κ. Δ. Ράλλη. — Ἡ λύσις
τοῦ κρητικοῦ προβλήματος (τὴν φρονεῖ δ. κ. Βε-
νιζέλος). — Ἀγγέλματα καὶ θῆλοι. — Ἡ ἐκλογὴ
τοῦ προέδρου τῆς βουλῆς. — Ἀνδρὸς (τὰ ἐκ τῆς
ἀναπτύξεως τῆς ναυτιλίας ἀποτελέσματα). — Τὰ
ἐν Ἑλλάδι. — Τελευταῖαι εἰδήσεις.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1909

Ἐχθροὶ καὶ φίλοι, ὁπαδοὶ καὶ ἀντίπαλοι
συνολογούσι τὴν πολυτιμωτάτην ὑπηρεσίαν,
ἣν προσφέρει εἰς τὴν πατρίδα τοῦ δ. κ. Θεοτό-
κης. Ἡ παρουσία αὐτοῦ ἐν τῇ βουλῇ, ἣ ἐν τῇ
ἐκλογῇ τοῦ προέδρου αὐτῆς τεκμηριωθεῖσα
ἀπόφασις νὰ παράσχῃ ἀμέριστον τὴν συνδρο-
μὴν τῆς ὑπ' αὐτὸν πλειονοψηφίας εἰς τὸ ἐρ-
γον τῆς κυβερνήσεως, ἐγγυῶνται τὴν ἀπρόσ-
κοπτον ἐκκαθάρισιν τῆς διττοῦς ἀνωμαλίας,
ἣτις κατατρύχει τὴν χώραν, τῆς χρονίας ἀνω-
μαλίας, ἣν ἐδημιούργησεν ἡ νοθεία τοῦ πολι-
τεύματος, εἰς ἣν οὐχ ἥμιστι συνετέλεσεν ἡ
ἀβουλία καὶ τοῦ χαρακτήρος ἡ ἀσθένεια τοῦ κ.
Θεοτόκη, καὶ τῆς ὀξείας ἀνωμαλίας, ἣν ἐγένε-
νησεν ἡ γενναία, ἀλλὰ βίαια προσπάθεια
στρατοῦ καὶ λαοῦ πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς ἀπὸ
καταβολῆς τοῦ συντάγματος φυγαδευθείσης
νομοκρατίας.

Θὰ εἶναι ἀληθὲς θαῦμα καὶ τιμὴ μεγίστη
τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους, ἂν τὴν ἐξαγνιστικὴν καὶ
ἐξυγιαντικὴν ἀποστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως
ἐπιτελέσῃ παρακάμπτον τοὺς τραχεῖς καὶ ἐπι-
κινδύνους σκοπέλους τῆς βίας καὶ τῆς ἀναρ-
χίας, αἵτινες συνήθως σημειοῦσι τὰ πρῶτα
βήματα τῶν ἐπαναστάσεων. Θὰ εἶναι θαῦμα
καὶ πρωτοφανὲς κατόρθωμα τοῦ ἐλληνικοῦ
λαοῦ, ἂν ἡ ἀπότομος ἀπόσπασις βαρύνοντα
ἐρριζωμένων ἔξω ἐπιτελεσθῇ ἀνευ γογγυ-
σμῶν, ἀνευ δυνύης, ἀνευ κινδύνου τοῦ ἐγγει-
ομένου ἀσθενοῦς. Καὶ εἰς τὸ θαῦμα τοῦτο,
πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ, εἴπερ τίς καὶ ἄλλος συν-
τελεῖ σήμερον δ. κ. Θεοτόκης.

Ἄν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν, καθ'
ἣν δ. κ. Θεοτόκης δύναται τίς εἰπεῖν ἐκυρίαρ-
χησεν ὡς μονοκράτωρ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκη-
νῆς τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀντιπά-
λου καταπληκτικὴν ὑπεροχὴν, δὲν ἔδρασε
οὐδ' ἑλλείψιν εὐσταθοῦς καὶ ἀκλονήτου θηλῆ-
σεως, οὐδ' ἑλλείψιν τόλμης καὶ οὐδ' ἑλλείψιν
δραστηριότητος, ὡς ἔπρεπε νὰ δράσῃ, μετα-
βάλλων βαθμιαίως καὶ ἀνωδύνως τὰ κακῶς
κείμενα, ἂν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τῆς παν-
τοκρατορίας τοῦ ἐδείχθη ἐγκληματικῶς ἀναι-
σθητος πρὸς τὰς βαρεῖας εὐθύνas, εἰς ἃς ἐξ-
έθετο τὴν πολιτικὴν του ἐντιμότητα ὁπαδοὶ
καὶ συνεργάται ἀνάξιοι, οὐτιδανοὶ ἀποδεικνύο-
μενοι κἀπὶ τῶν δημοσίων συμφερόντων, τὰ
ἀμαρτήματα τοῦ ταῦτα πάντα ἐξαγνίζει σή-
μερον παρέχων ἀπεριόριστον τὴν χρηστότητα
τῶν προθέσεων του καὶ τὴν ἀπαρνητικὴν
φιλοπατρίαν του πολυτίμους βοηθοὺς εἰς τὴν
κραταίαν καὶ ἀδιάσειστον θέλησιν στρατοῦ καὶ
λαοῦ. Ἡ τοῦ χαρακτήρος ἀδυναμία τοῦ κ.
Θεοτόκη εὐρίσκει ὡς ἐπακούμενη τὴν ἰσχὺν
τῆς θέλησεως τοῦ στρατιωτικοῦ Συνδέσμου
καὶ τῶν συντεταγμένων λαϊκῶν τάξεων.

Ἄλλ' ἐν τούτῳ δὲν κεῖται τὸ πᾶν. Ἡ συμ-
μαχία πρέπει νὰ ἐπέλθῃ πλήρης. Ὁ κ. Θεο-
τόκης δανεῖζεται τὴν θέλησιν, ἣν δὲν ἔχει.
Ἀλλὰ καὶ ὁ στρατιωτικὸς καὶ λαϊκὸς Σύνδε-
σμος ἔχει ἀνάγκη τῆς πολιτικῆς συνέσεως,
ἣτις συνήθως ἐλλείπει εἰς τὰς πολυκεφάλους
ὁμάδας, ἣς ἀναμφιδόλως τρανὰ ἔδωκε δείγ-
ματα ἐν κρίσεσι καὶροῦς δ. κ. Θεοτόκης.

Ἄλλ' ἡ συμμαχία πρέπει νὰ εἶναι ἀμφο-
τέρωθεν ἐλικρινής. Ἄς ἀναλογισθῇ δ. κ. Θεο-
τόκης, ὅτι κατέστη ἀδύνατον εἰς τὸν ἐλληνικὸν
λαὸν νὰ ἀνεχθῇ τὰς ἐν τῷ παρελθόντι τοῦ δι-
οικεῖν μεθόδους. Ἄς σκεφθῇ, ὅτι ὁ βραχὺς
τοῦ ἀνθρώπου βίος δὲν ἐπιτρέπει αὐτῷ νὰ ἀνα-
λάβῃ τὸ ἔργον τοῦ ἀνακαινιστοῦ καὶ ἂν ὑπο-
τελῇ, ὅτι μεταστροφόμενον προσωρινῶς τῶν
πραγμάτων, τοῦθ' ὅπερ δὲν εἶναι ἀδύνατον,
καλεῖται καὶ αὖθις ἐπὶ τὴν ἀρχήν, εἰς ἣν ἡ
ἀνδοσία ἂν καὶ πάλιν λειτουργήσῃ, καὶ ἀν-

αμφιδόλως θὰ λειτουργήσῃ τὰ παλαιὰ καθ-
εστῶτα, οὐχὶ μόνον δι' ἀδοξίας θὰ ἐπιστημάνῃ
ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὸ ὄνομά του, ἀλλὰ καὶ ἀνυπο-
λογίστως θὰ βλάβῃ τὴν Ἑλλάδα ἀπολύουσα
κατ' αὐτῆς τὴν ἀναπόφευκτον τῶν ἐμφυλίων
σπαραγμῶν θύελλαν. Ἄς βύσῃ τὰ ὥτ' αὐτοῦ
πρὸς τὰς μικρόφρονas εἰσηγήσεις διεφθαρμέ-
νων, ἀρχολιπαρῶν, κενωδῶν καὶ ἀναξίων φί-
λων του καὶ διὰ τοῦ κραταίου βραχίονος λαοῦ
καὶ στρατοῦ βαρὺ ἂς καταφέρῃ ἡ πολιτικὴ του
σύνεσις καὶ ἡ φιλοπατρία του τὸ κτύπημα
κατὰ τῶν ὀλεθρίων δεσμῶν, οἵτινες ἐκράτησαν
ἀδρανεῖς καὶ περιήγαγον εἰς σηπεδόνα βλά-
σας νομίμους καὶ φυσικὰς δυνάμεις τοῦ τόπου,
τὴν ἐκπαίδευσιν, τὴν δικαιοσύνην, τὴν διοί-
κησιν, τὴν οἰκονομίαν, τὴν γεωργίαν, τὴν ναυ-
τιλίαν, τὸν στρατὸν καὶ τὸν στόλον, οἵτινες
ἐταπεινῶσαν ἐνώπιον τοῦ κόσμου ἔδου τὴν
ἀναμφισβήτητον φιλοτιμίαν τοῦ ἔθνους, οἵτινες
ἐμάραναν πόθους καὶ συνέτριψαν ἱερὰς ἐλπίδας
καὶ πανίερρον τοῦ παρελθόντος κληροδοσίαν,
οἵτινες, ἐνὶ λόγῳ εἰπεῖν, κατέστησαν τὴν ἐλ-
ληνικὴν φυλὴν ἐν τῇ Ἀνατολῇ δούλην τῶν
δούλων τῆς.

Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν Στρατιωτικὸν σύνδε-
σμον εἶναι ἀναγκαῖον καὶ ἔχουμεν ἱερὰν ὑπο-
χρέωσιν νὰ εἰπωμεν τὰ πρέποντα. Πρὸς τὸν
στρατιωτικὸν σύνδεσμον συνδέομεθα καὶ ἡμεῖς,
ὡς ὅλον τὸ σωφρονεῖν ἔθνος, διὰ τῆς συγγε-
νείας τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας, ἣν τεκμη-
ριοῦσιν οἱ αὐτοὶ πόθοι, ἡ αὐτὴ συνείδησις τῶν
θεραπευτέων κακῶν καὶ τοῦ πρακτέου, ὅπως
ἀνυψώσωμεν τὴν εἰς πάντας φιλάτην Ἑλ-
λάδα ἀπὸ τοῦ βαρῆρου, εἰς ὃ κατέρριψεν
αὐτὴν ἡ χρονία λαίλαψ τῆς διαβρωτικῆς παν-
τὸς ἀγαθοῦ φαυλοκρατίας. Δι' αὐτὸ καὶ δικαι-
οῦμεθα νὰ ἀκούσῃμεν.

Ἡ νευροπαθὲς καχυποψία ἐν παντὶ λόγῳ
καὶ πάσῃ πράξει τῶν ἀμαρτωλῶν τοῦ παρελ-
θόντος ἡ εἰς ἐπεσευμένas καὶ σφαλερὰς ἄγουςas
ἐνεργείας πρέπει νὰ ἐκλίπῃ. Τὴν δύναμιν τῆς
ἐπαναστάσεως δὲν προσέδοκε τόσον ἡ τόλμη,
μεθ' ἧς ἐπατάχθη τὸ ἀχρεϊότατον καθεστῶς,
ὅσον ἡ συνετὴ ἐπιφύλαξις, μεθ' ἧς ἐπετράπη
νὰ κυλισθῇ ἡ διοικητικὴ μηχανὴ ἐντὸς τῆς
τροχιᾶς τοῦ καθεστώτος πολιτεύματος. Ἡ
ἐπιφύλαξις αὕτη πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ τη-
ρουμένη ἕως τῆς ἐξαντλήσεως τῆς ὑπομονῆς
λαοῦ καὶ στρατοῦ, διότι ἀπὸ τῆς ἐξαντλήσεως
ταύτης θὰ ἀρυσθῇ ὁ στρατιωτικὸς σύνδεσμος
τὴν ἀκατάβλητον δύναμιν τῆς πρὸς αὐτὸν λαϊ-
κῆς ὁμοφωνίας. Διότι δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λη-
σμονήσωσιν οἱ ἐντιμοὶ ἄνδρες οἱ διοικοῦντες
τὰ τοῦ Συνδέσμου, ὅτι ἡ ἀπόγνωσις τοῦ οὕτω
πανηγυρικῶς λιθοβολουμένου παρελθόντος, ὡς
πᾶσα ἀπόγνωσις, εἶναι εὐμήχανος εἰς λοξοδρο-
μίας, ὅτι αἱ λαϊκαὶ μαῖαι εἶναι εὐμετάβολοι
καὶ εὐάλωτοι εἰς τὰς πανουργίας καὶ δι' ἡ
σπουδὴ εἰς λάθρη συνήθως παραφέρουσα δύνα-
ται νὰ ὤσῃ εὐκαιρίαν εἰς τὴν ναρκωθεῖσαν
ἐκ τοῦ κτυπήματος, ἀλλὰ μὴ θανοῦσαν εἰσέτι
λερναίαν ὕδραν, νὰ ἀνασηκώσῃ τὰς μυρίας
κεφαλὰς τῆς καὶ ἀνοίξῃ τὰ πολυάριθμα στό-
ματά τῆς, ὅπως κατατῆ τὸς καρπούς τῆς
αἰσιώτατα ἐγκαινισθείσης κατ' αὐτῆς ἐξεγέρ-
σεως.

ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους καὶ μόνον εἶναι δυ-
νατὸν νὰ πανηγυρίσῃ τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος τὴν
κίνησιν τῆς 14 Αὐγούστου ὡς σταθμὸν φαι-
νὸν λαμπροτάτης ἀναγεννήσεως κατὰ τρόπον
θαυμαστὸν ἰδρυθέντα, ἐς αἰ τιμητικὸν τοῦ τε
στρατοῦ καὶ λαοῦ τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ μέχρι τοῦδε γεγόμενα ἐπιτρέπουσιν ἡ-
μῖν νὰ συλλάβωμεν καὶ μεταδώσωμεν εἰς τοὺς
ἡμετέρους ἀναγνώστας τὰς χρηστοτάτας ταύ-
τας ἐλπίδας.

ΤΟ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΟΥ Κ. Δ. ΡΑΛΛΗ

Εἶναι ξένον πρὸς τὴν πορείαν τῆς ἐφημερίδας ταύ-
της νὰ ἀναμνησθῇ εἰς τὰς πολιτικὰς ἐριδας οὐ
μόνον, διότι τῶν ἐριδῶν τούτων, αἱ ταπεινῶν καὶ
ἐμπνεμένων ὑπὸ τοῦ τυφλοῦ τῆς φιλαρχίας πά-
νους, ἡ ἐξαικνίσις οὐδὲν ἔχει τὸ ἐποικοδομητικόν

εἰς τὴν καρδίαν τῶν γενναίων πατριωτῶν, ἀλλὰ καὶ
διότι ἀναπόφευκτος θὰ καθίστατο ὁ κίνδυνος τῆς
ἀμεροληψίας, ἐφ' ἣ ὁ ἄ' Ἀγὼν» ἀδέσμευτος πρὸς
πᾶσαν ἰσχυρὰν προσωπολατρείαν καὶ μὴ ἔχων
ἄλλον ὁδὸν τῶν σκέψεων του ἢ τὴν εἰλικρίνειαν
τῶν προθέσεων τοῦ συντάκτου αὐτοῦ δικαιούται νὰ
ὑπερφανεύηται.

Ἀλλὰ τὸ μὴ ἀναμνησθῆναι εἰς τὰς πολιτικὰς
ἐριδας δὲν σημαίνει παραίτησιν ἀπὸ τοῦ κρίναι
πρόσωπα καὶ πράγματα ἀνευ προκαταλήψεως· λι-
ποταξία μάλιστα θὰ ἦτο ἀπὸ στοιχειώδους καθή-
κοντος ἡ τοιαύτη ἀποχὴ σήμερον μάλιστα, ὅτε ὁλο-
κλήρῳ σύστημα πολιτικῶν παραδόσεων καταρρεῖ,
ὅτε διάπτωρος εὐχὴ τοῦ πανελληνίου κατέστη τὸ νὰ
συντριβῇ εἰς ἐρείπια τὸ ὀλεθριὸν ἀποδειχθέν σύστημα.

Ποῖον δὲ ἦτο τὸ μέχρι τοῦδε σύστημα; Ὀνόματά
τινα, ἄτινα παρέδωκεν ἡ ἱστορία εἰς τὴν κοινὴν
φύλην, τὴν ἐκτίμησιν ἢ τὴν εὐγνωμοσύνην ἢ κατ-
έστησε παγκοίνως γνωστὰ τὸ θράσος ἢ ἡ εὐγενής
εὐτολμία, ἢ εὐφροσύνη, ἀλλ' ἀσυνείδητος φιλαρ-
χία ἢ ἡ γενναία προπαρσκευὴ πρὸς τὴν ὑπάρτην τέ-
χνην τοῦ ἀρχεῖν κατ' ὅσονον νὰ ἐπιβληθῶσιν εἰς τὴν
κοινὴν προσοχὴν, ὥστε νὰ καθίσταται ἀδύνατος ὁ
πρὸς αὐτά, εἴτε ἀγαθὰ, εἴτε ὀλέθρια ἀποδοῖναι
ἀνταγωνισμὸς ἐν τῇ πεδίῳ τῆς πολιτικῆς πάλης.

Ἀλλὰ τὰ ὀνόματα ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
οὐδὲν ἐμυβολοῦν, οὐδεμίαν ἐξεπρόσωπον ἀρχὴν
πλὴν τῆς πατρογονικῆς δόξης ἢ τῆς προσωπικῆς
ἀξίας τῶν φερόντων αὐτά. Ἀλλ' ὡς ἐλέγχῃ διὰ τὸ
ἀνανταγώνιστον ὁ λαὸς ἔκων ἐφέρετο ἐν περιτρο-
πῇ πότε ἀκολουθῶν τὸ μὲν καὶ πότε καταρρίπτων
τὸ δέ, ὅπως τὴν ἐπομένην ἀναστυλῶν τὰ αὐτὰ ὡς
νέas εἰδῶλα ἐλπίδων. Ἡ τοιαύτη ἀνάγκη τοῦ ἐλλη-
νικοῦ λαοῦ ἀπεθάρσυνε πάντας τοὺς λεγομένους
ἡγήτας καὶ αὐτοὺς ἐτι, οἵτινες ἀνευ κληρονομικῶν
ἐροδίων κατ' ὁρμήσαν διὰ προσωπικῆς τιμῆς ἀξίας
νὰ ἀναδείξωσιν, διότι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἔχει τὴν
δυσπαλῆστον ἀδυναμίαν νὰ ἀναγῇ τὴν καθῆ-
κον καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ φθιῇται ὑπ' αὐτῆς.
Ἀσφάλων καὶ δυσφορῶν ὁ ἐλληνικὸς λαὸς ἐπὶ τῇ
ἀθλιωτάτῃ διοικήσει τοῦ δεινῶς κυβερνήτου, ἀνα-
ζητῶν τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ ἐνδοσθενῶν κακῶν, ἐδί-
ωκε νὰ εὕρῃ τὸν σωτήρα καὶ ἐνόμει, ὅτι εὕρεν
αὐτὸν ἐν τῷ ἀντιπάλῳ, ὅστις δὲν ἡμέλει νὰ ἐπ-
αὐξήνῃ τὰς ἐλπίδας του δι' ἀπειδὴν ὑποχρέσεων,
ἃς πρῶτος αὐτὸς δὲν ἐπίστευεν. Καὶ ἀνῆρχετο οὕτως
τὴν ἐξουσίαν καὶ μεθυστικῶς ὑπὸ τῶν θριαμβικῶν
ἰαχῶν τῶν συναγωνιστῶν του, ὑπὸ τῶν ἀνευφημιῶν
τοῦ εὐέλπιδος πληθους, ἀνῆρχετο τὴν ἀρχὴν ὅχι ὡς
ὑπὲρ τῶν συμπερόντων τοῦ λαοῦ, ἀλλ' ὡς κυρί-
αρχος καὶ δεσπότης αὐτοῦ μὴ γινώσκων ἄλλο καθῆ-
κον ἢ πῶς νὰ θεραπεύσῃ τὰς προσωπικὰς ἀνάγκας
τῶν στενῶν συγγενῶν καὶ φίλων, νὰ ἐκδικήσῃ τὰς
κατὰ τῶν ἀντιπάλων ἀντιζηλίας μηδὲν βλέπων
ἐμπόδιον, οὐτε τὸν νόμον, οὐτε τὴν αἰδῶ, οὐτε τὴν
χρηστότητα.

Ὁ ἐλληνικὸς λαὸς κατέστη οὕτω δούλος ἐν τῇ
ἐλευθερίᾳ του καὶ ἐγάλασε τὰ δεσμά του ὡς ἀνδρα-
πόδον διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ χειρῶν.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσιπενταετίαν ἡ
ἐκ τῆς δυσφορίας ἐκείνης μεταβολὴ τῶν κυβερνή-
σεων ὑπῆρξε ἁγδαία καὶ αἱ ἐπὶ τοὺς πρωταγωνι-
στάς τῆς πολιτικῆς σκηνῆς ἐλπίδες διεψεύσθησαν
λαμπρῶς κατ' ἐπανάληψιν. Οὐδεὶς τῶν ἡγετῶν ἀπ-
έμεινε ἀτριπτος, διότι ἕκαστος αὐτῶν ἐβάρυνεν
νέα σφάλματα καὶ πρόσφατοι ἔθνηκα μεγάλα ἀτυ-
χίαι. Ἐκ περιτροπῆς πάντες οἱ κυβερνήσαντες τὴν
χώραν ἀπέβαλον τὸ κυριώτατον ἔρεισμα τῆς δουλι-
κῆς ἐκείνης· προσωπολατρείας, τὴν ἀξιοπιστίαν τῶν
ἐπαγγελιῶν.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ ἀνάπτυξις μεγάλων ἐν τῇ
χώρᾳ συμπερόντων, ἡ σύμπτυξις τῶν πολιτῶν εἰς
ὁμάδας, ἡ διάκρισις τῶν κοινωνικῶν τάξεων, κατέ-
στησαν ὅμιον τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν περὶ τῆς
ἀνάγκης νὰ μεταβληθῇ τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ ὑπο-
δεικνύοντος τοὺς ἀρχοντας καὶ ἀλλὰ ἔτι ὁ τρόπος τοῦ
διοικεῖν. Παρὰ τῷ ἐλληνικῷ λαῷ ἐγεννήθη ἡ σω-
τηρία ἀνάγκη νὰ ἐρωτᾷ νῦν, ὅπως μᾶλλον οὐχὶ ποῖος
καλεῖται ἐπὶ τὴν κυβερνήσιν ἀλλὰ πῶς καὶ ὑπὸ
ποίων ἀρχῶν ὁδηγούμενος θὰ κυβερνήσῃ ὁ κα-
λούμενος.

Ἀλλ' οἱ ἀνατεθραμμένοι μετὰ τὰς παλαιὰς ἐξεί-
δεν δύνανται νὰ κατανοήσῃ τὴν μεταβολὴν ταύ-
την. Καταπληκτικώτατον δὲ παράδειγμα τοιαύτης
ἀλογιστίας, τοιαύτης θεμελιώδους ἀγνοίας τῶν ἐν-
εστώτων πραγμάτων παρέχει δ. κ. Δ. Ράλλης. Εἰ-
ναι δυσπερίγραπτον τί γράφει καὶ τί λέγει τὰς ἡμέ-
ρας ταύτας ὁ ἀνὴρ οὗτος. Εἰς ἐκάστην δὲ
γραμμὴν τῶν ὑπὸ τύπον συνετεύξεων γραφομένων
ἀρθρῶν του, εἰς πᾶσαν φράσιν τῶν λόγων του δι-
αφαίνεται ἡ ἀξίωσις: «Ἐγὼ εἰμαι ὁ ἐνδοξοτάτος
νὰ κυβερνήσῃ τὴν χώραν· ἐγὼ πρέπει νὰ κληθῶ·
κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην πρέπει νὰ διαρρυθμισθῇ
τὰ πράγματα καὶ ἡ ἐμὴ γνώμη εἶναι τοῦτο νὰ γίνῃ
οὕτω καὶ ἐκεῖνο ἄλλως».

Ἀλλ' ἐκτὸς ὧν αὐτῶν ὑπάρχει ἀμυδρὰ καὶ
ἀόριστος συνείδησις, ὅτι πρέπει τέλος πάντων νὰ
μᾶθῃ καὶ ὁ ἐλληνικὸς λαὸς κατὰ ποίας ἀρχὰς θὰ
κυβερνήσῃ τὴν χώραν ὁ ἐκ τῶν πολιτικῶν ἡγετῶν
οὗτος. Καὶ πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦτο διασαλπίζει
ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον, ὅτι τὸ πρόγραμμά του (τὸ
μῆπω ἰδόν, ἐννοεῖται, τὸ φῶς τῆς ἡμέρας) εἶναι
σύμφωνον πρὸς τὸ πρόγραμμα τῶν ἀξιωματικῶν·
ὅτι αὐτὸς θὰ τὸ ἐφήρμοζεν, ἐάν ἄφρονον αὐτὸν οἱ
ἰξωματικοὶ νὰ τὸ ἐφαρμόσῃ, οἱ ἀξιωματικοί, ὧν
ὅμως οὐδὲ εἰς χεῖρας ἡθέλησεν νὰ λάβῃ τὰ αἰτή-
ματά· ὅτι ἡ κυβερνήσις τοῦ κ. Μαυρομικῆλῃ εἶναι
νευρόσπαστον τοῦ συνδέσμου τῶν ἀξιωματικῶν πράτ-
τουσα ὅ,τι ὑπαγορεύουσιν οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ διὰ
τοῦτο ἀξία ἀρχόντης λησμονῶν νὰ εἴπῃ τί εἶδους
ποινὴ ἔπρεπε νὰ ἐπιβληθῇ εἰς αὐτὸν μένοντα εἰς
τὴν ἀρχὴν καὶ ἐφαρμόζοντα, ὅ,τι ἐζήτησαν οἱ ἀξιο-
ματικοί· ὅτι αὐτὸς δὲν ἐπέζητησε διὰ τῶν περιφθ-
μιῶν ἐκείνων ἀπειληθέντων κορυφαίων συλλαλητη-
ρίων καὶ ὅτι ἔκων ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν τὴν αὐτοβού-
λων καὶ ἀδικαιολογίως ἐγκαταλειφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ
κ. Θεοτόκη ὅτι ἐν τῷ πρὶν προγράμματι εἶχεν ἀναγε-
γραμμένον τὴν κατάρτησιν τῆς γενικῆς διοικήσεως
εἰς ἀπόδειξιν τοῦτο φέρει τὸ πρὸς τὸν βασιλέα ὑπό-
μνημα, ὅπερ καταχωρίζομεν κατωτέρω.

Αὐτὸ τὸ ὑπόμνημα ἐπέσιτο κατὰ τῶν ἀντι-
πάλων κατὰ παντὸς φρονούντος, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ
μείνῃ ἐν τῇ ἀρχῇ δ. κ. Ράλλης.

Ἀναδημοσιεύομεν αὐτὸ ἅλως ἄλλων σχολίων. Ὁ
δυνάμενος νὰ γινώσκῃ ἢ ἀναγινώσκῃ, ἃς εὐρῇ, ἐάν
θέλῃ, ποῦ τῶν γραμμῶν ὑπάρχει ἡ ἀπόφασις τοῦ κ.
Ράλλ' ἡ νὰ καταργήσῃ τὴν Γενικὴν διοίκησιν τοῦ
στρατοῦ· ἃς εὐρῇ ποῖον εἶναι τὸ πρόγραμμα τοῦ κ.
Ράλλ' ἡ πλὴν τοῦ περιήρμου ἐκείνου προγράμματος
τοῦ διαλύσαι τὴν βουλὴν καὶ ἐνεργῆσαι ἐκλογάς,
αἵτινες ἀπασχολοῦν καὶ αὐτὸν καὶ τὸν ἐπὶ τῶν ἐσω-
τερικῶν συνδέσμων του κ. Στράτον πολλὴν περισσό-
τερον καὶ ἀντικεινῶς ἐκτελεστέον τοῦ Ναυπηγ. βέη.
Ἄς εὐρῇ τὴν φημιζομένην εἰλικρίνειαν καὶ τὸ δια-
τυμπανιζόμενον θάρρος τῶν γνώμων, οἷον ἔπρεπε
νὰ ἔχουσιν οἱ ἀληθῶς γενναῖοι τὴν ψυχὴν πολιτευ-
ται πᾶσης χώρας. Οἱ μὴ λησμονοῦντες τὰς ἀρχὰς
τῶν εἰς τὸ κατώφλιον τῶν θυρῶν τοῦ παλατίου.

Δημοσιεύομεν τὸ ὑπόμνημα, οὐ ἡ δημοσίευσίς ἀνευ
τῆς ἀδείας τοῦ βασιλέως, εἰς δὲ ἀνήκει καὶ παρὰ
τὴν ἀρχὴν τὴν κρατοῦσαν περὶ τῶν μυστικῶν τοῦ
κράτους ἀποτελεῖ φροβερὰν παράβασιν στοιχειώδους
καθήκοντος, ἵνα καταδειχθῶμεν ποῖοι ἄνθρωποι μᾶς
κυβερνήσαν καὶ ποῖοι ἀξιοῦσι νὰ μᾶς κυβερνή-
σωσιν, ἵνα πείσωμεν, ὅτι ἀπ' οὐ οἱ πολιτικοὶ
ἡμῶν εἶναι ἀνίκανοι νὰ ἀλλάξωσιν ἐαυτοὺς, πρέπει
νὰ ἀλλάξωμεν ἡμεῖς τὸν τρόπον τοῦ σκέπτε-
σθαι καὶ ἐνεργεῖν πολιτικῶς. Ἀνθρώπους κατα-
δειχθέντας ἅπασι — οὐχὶ τρὶς καὶ τετράκις — ὡς οἱ
πλεῖστοι τῶν κυβερνησάντων, ἀνίκανους νὰ κυβερνή-
σωσιν, ὁρεῖται ἡ χώρα νὰ μὴ ἐπαναφέρῃ ποτὲ ἐπὶ
τὴν ἀρχὴν, διότι μωρὰ ἀποδεικνύονται τὰ ἔθνη
ἐκεῖνα, ἅτινα ἀναμένουσι τὴν βελτίωσιν ἢ τὴν μετα-
βολὴν τῶν ἔξωθεν καὶ τῶν διανοητικῶν δυνάμεων καὶ
τῶν γνώσεων ἀνθρώπων ὑπερβάντων τὸ ἐξηκοστὸν
τῆς ἡλικίας ἔτος, συμφορὰς δὲ σωρεύουσιν ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς τῶν ἀναγορευόντων ὡς σωτήρας σήμερον,
οὓς ἡ χθὲς ἀνέδειξεν ὀλετήρας.

Ἰδοὺ τὸ περίφημον ὑπόμνημα:

Μεγαλειότατε

Ἐπόμενος τῇ ὑψηλῇ ἐντολῇ τῆς Ὑμετέρας
Μεγαλειότητος, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑπο-
βάλω Α

ἡ πατριδος, ἡμεῖς τοῦλάχιστον διαγιγνώσκομεν τὴν

